

Otázky na štátnu skúšku
**Pedagogicko - psychologický a spoločenskovedný základ
učiteľstva**
a na štátnu skúšku DPŠ z predmetu
Psychologický základ učiteľstva

1. Psychológia: predmet a metódy. Psychologické disciplíny pomáhajúce profesii pedagóga. Význam poznania a možnosti aplikácie psychologických poznatkov pre budúcich učiteľov.
2. Dedičnosť, vplyv prostredia a vlastnej aktivity jedinca pri rozvoji dispozícií. Podstata a zákonitosti psychického vývinu.
3. Pamäť. Charakteristika, druhy, typy, fázy, kapacita pamäti. Pamäťové stratégie. Metapamäť. Možnosti rozvíjania pamäti žiakov v škole.
4. Myslenie ako predpoklad úspechov v škole. Myšlienkové operácie, formy, druhy a vlastnosti myslenia. Tvorba pojmov, usudzovanie, riešenie problémov, rozhodovanie.
5. Reč a jazyková kompetencia žiaka. Charakteristika (funkcie) reči. Štruktúra reči: sémantika, syntax, pragmatika. Vývin reči. Vzťah reči k mysleniu. Špecifické vývinové poruchy reči a jazyka.
6. Inteligencia. Charakteristika a štruktúra inteligencie. Podpriemerne a nadpriemerne nadané deti.
7. Emocionálna inteligencia. Všeobecná charakteristika citov. Druhy a vlastnosti citov. Rozvíjanie emocionálnej inteligencie v škole.
8. Pozornosť ako základ efektívnosti kognitívnych operácií. Druhy, vlastnosti, poruchy pozornosti. Možnosti učiteľa pri vzbudzovaní a udržiavaní pozornosti žiakov.
9. Osobnosť a motivácia. Charakteristika motívov, potrieb, postojov a záujmov. Maslowova teória motivácie.
10. Kognitívny, emocionálny a sociálny vývin dieťaťa v ranom detstve: charakteristika prenatálneho a novorodeneckého obdobia.
11. Kognitívny, emocionálny a sociálny vývin dieťaťa v ranom detstve: charakteristika dojčenského obdobia a obdobia batolaťa. Pripútanie (attachment).
12. Kognitívny, emocionálny a sociálny vývin dieťaťa v predškolskom veku. Hra a jej význam v predškolskom veku. Hra a učenie v predškolskom a mladšom školskom veku.
13. Rodina a výchova v ranom detstve. Vplyv rodiny na vývin osobnosti. Štýly starostlivosti detí. Výchovné štýly a ich dôsledky.

14. Otázka školskej zrelosti. Kritériá a posudzovanie školskej pripravenosti.
15. Kognitívny, emocionálny, sociálny vývin a vývin osobnosti v mladšom školskom veku. Motivácia k učeniu v tomto období.
16. Adolescencia: charakteristika jednotlivých etáp vývinového obdobia.
17. Všeobecná charakteristika vývinových období dospelosti a staroby. Vzťah fáz dospelosti k profesii učiteľa.
18. Poruchy psychického vývinu. Základná terminológia. Vývinové zaostávanie a mentálna retardácia. Pervazívne vývinové poruchy. Hyperkinetické poruchy. Poruchy správania.
19. Socializácia.
20. Sociálne skupiny žiakov. Klasifikácia a charakteristika sociálnych skupín. Modifikácia sociálnych vzťahov v skupine. Trieda ako skupina. Sociálne pozície, statusy a roly žiakov.
21. Sociálna komunikácia. Formy komunikácie. Zložky komunikačného procesu. Komunikácia medzi učiteľom a žiakom.
22. Duševné zdravie a škola. Zvládanie náročných životných situácií. Obranné mechanizmy. Stres učiteľa a žiaka.
23. Osobnosť učiteľa. Vlastnosti učiteľa. Sebaopoznávanie a sebaobraz. Citová stabilita, postoje, štýl a status učiteľa. Osobná filozofia učiteľa.
24. Výchovné vedenie a poradenstvo v škole. Poradenský proces. Rola výchovného poradcu a školského psychológa.
25. Učenie. Charakteristika, druhy, teórie a zákony učenia. Afektívne činitele učenia. Motivácia a povzbudzovanie žiakov ku školskej práci.
26. Tvorivosť. Pojem, faktory a úrovne tvorivosti. Fázy tvorivého procesu. Tvorivé metódy vyučovania. Charakteristika tvorivého žiaka.
27. Psychologické aspekty skúšania a hodnotenia učebných výkonov žiakov. Funkcie a druhy skúšok. Tréma. Slovné hodnotenie.
28. Školská úspešnosť a faktory jej ovplyvňovania.
29. Psychická klíma v triede a škole. Humanizácia školstva.
30. Problémy žiakov v učení. Špecifické poruchy učenia sa.

Odporúčaná literatúra:

ĎURIČ, L.: Učiteľská psychológia. Bratislava : SPN, 1992.

FONTANA, D. : Psychologie v školní praxi . Praha : Portál, 1997.

VÁGNEROVÁ, M. : Kognitivní a sociální vývin žáka . Praha : Karolinum, 2001.